

Izgubljeni dobiček

dr. Branko Mayr

O avtorju

Branko Mayr:

- je doktor znanosti s področja poslovanja in organizacije;
- ima več kot tridesetletne izkušnje pri ocenjevanju izgubljenega dobička, ki jih je pridobil kot pooblaščen revizor, pooblaščen ocenjevalec vrednosti podjetij, certificirani poslovodni računovodja, certificirani preiskovalec prevar na področju računovodstva in financ, državni notranji revizor, davčni svetovalec in predvsem kot sodni izvedenec;
- je na Visoki šoli za računovodstvo in finance izvoljen v naziv docenta ter je nosilec in predavatelj nekaj predmetov s področja financ in računovodstva;
- je avtor več kot 500 bibliografskih enot.

Zahvala

Zahvaljujem se ženi Vidi Urški za pomoč pri razumevanju pravnih vsebin, povezanih z izgubljenim dobičkom. Njen pregled pravnega dela te knjige je odpravil številne nejasnosti.

Dr. Branko Mayr
Izgubljeni dobiček
Znanstvena monografija

© *Visoka šola za računovodstvo in finance, Inštitut za forenzične preiskave v financah in računovodstvu, 2024. Vse pravice pridržane.*

Brez pisnega dovoljenja založnika je prepovedano reproduciranje, distribuiranje, javna objava, predelava ali druga uporaba tega avtorskega dela ali njegovih delov v kakršnem koli obsegu ali postopku, vključno s fotokopiranjem, tiskanjem ali shranitvijo v elektronski obliki.

Izdal in založil: *Visoka šola za računovodstvo in finance, Stegne 21c, 1000 Ljubljana*

Jezikovni pregled: Urška Kosec

Recenzija:

Prof. dr. Bojan Tičar

Doc. dr. Mojca Gornjak

Elektronska izdaja

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

COBIS.SI-ID 189720579

ISBN 978-961-95674-9-4 (PDF)

Mnenja recenzentov

Prof. dr. Bojan Tičar

Znanstvena monografija, avtorja dr. Branka Mayrja, predstavlja zaokrožen prikaz materije računovodsko–finančnega, pa tudi pravnega razumevanja naslovne problematike. Z analizo sodne prakse in temeljnimi teoretičnimi značilnostmi ureditve izgubljenega dobička avtor celovito prikaže ta redko obravnavani institut na strokovni in znanstveni način.

Knjiga je dobrodošla zapolnitev pomanjkanja celovite obravnave izgubljenega dobička, pri čemer je avtor izdelal klasifikacijo bistvenih finančno–računovodskih orodij (v pomoč pravu) z namenom identifikacije naslovnega pojma. To je vsekakor originalni prispevek k ekonomski in h gospodarsko–pravni znanosti iz področja obravnavane tematike.

Delo prikazuje strukturiran ekonomsko–pravni pregled ureditve in praktične uporabe izračuna izgubljenega dobička, saj obsega temeljne opredelitve, povezane s tem pojmom. Vse navedeno predstavlja sistematično predstavitev in zapolnitev vrzeli ter potreben prispevek tudi k področju sodno izvedenske prakse

V pričujoči obsežni znanstveni monografiji avtor bralcu prikaže koncept izgubljenega dobička in kako je le–ta uporabljen v slovenski sodni praksi. Monografija vključuje ekstenzivno analizo sodb, kjer so sodišča ta koncept praktično uporabila. Na podlagi pridobljenih podatkov avtor v monografiji razvije pravno obarvani računovodsko–finančni kategorialni aparat za opredeljevanje in izračunavanje naslovne postavke.

Izgubljeni dobiček (lat. *lucrum cessans*) zgodovinsko izvira iz rimskega prava in se nanaša na škodo, ki nastane zaradi izgube pričakovanih koristi, ki bi jih lahko nekdo pridobil, če ne bi bilo nekega škodnega dogodka ali kršitve pogodbe. Naslovni institut ima dolgo zgodovino in se je razvil skozi čas v okviru prava o odškodninah in pogodbenih pravicah. V rimskem pravu je bila ideja o *lucrum cessans* del koncepta odškodnin, ki so se nanašale na škodo zaradi izgube pričakovanega dobička ali koristi. Ta koncept se je nadaljeval skozi srednji vek v evropskih pravnih sistemih in bil vključen v številne sodne prakse ter zakonodaje. V Sloveniji je reguliran predvsem s civilno i. e. obligacijsko zakonodajo.

Pojem izgubljenega dobička je bil pogosto uporabljen v sodni praksi v številnih jurisdikcijah, vendar lahko njegova uporaba variira glede na specifičnosti zakonodaje in sodne prakse v posameznih državah. Knjiga prikazuje predvsem slovensko jurisdikcijo, vendar se avtor tudi komparativno ozira na druge pravne sisteme (npr. ZDA).

Avtor v pričujoči knjigi v obširni in podrobni analizi metodološko korektno ugotovi, da se v slovenski sodni praksi institut izgubljenega dobička pogosto uporablja za določanje odškodnin v primerih, ko je gospodarski subjekt utrpel izgubo pričakovanega dobička ali koristi zaradi neke škodljive situacije ali kršitve pogodbe. Avtor navaja primere, ko ena stranka krši pogodbeno obveznost, ki vodi do izgube pričakovanega dobička druge stranke, lahko slednja zahteva odškodnino v višini izgubljenega dobička. Isti koncept se – po avtorjevem mnenju – uporabi tudi v primeru, ko škodljiv dogodek, kot je nesreča ali poškodba, prepreči osebi ali gospodarskemu subjektu pridobitev dobička ali koristi, ki bi jo sicer lahko pričakovali. V takih primerih običajno sodišče določi odškodnino na podlagi izgubljenega dobička.

Rdečo nit monografije lahko povzamemo tako, da v Sloveniji sodna praksa, sodni primeri in interpretacija zakonov s strani sodnikov igrajo ključno vlogo pri določanju višine odškodnine na podlagi izgubljenega pričakovanega dobička za oškodovance.

Delo obsega podrobno kazalo, vsebinsko pa je razdeljen na ustrezna poglavja. Znanstvena metodologija je v knjigi opisana in je primerna. Za namene praktičnega prikaza materije je avtor v delu pripravil več tematskih shem in analiziral konkretne primere, ki služijo kot pripomoček za lažje razumevanje obravnavanega področja.

Delo je na koncu opremljeno s seznamom referenčne bibliografije, ki obsega tako domače kot tuje vire. Dodatni prispevek, ki potrjuje znanstveno uporabnost dela, je obširno stvarno kazalo, uvrščeno na koncu monografije.

Uporabljen je ustrezen znanstveni instrumentarij, delo je jezikovno primerno, slog je jasen in razumljiv. Argumentacija avtorjevih navajanj je jasna in smiselna.

Knjiga bo koristen pripomoček za vse tiste, ki se z obravnavanimi temami strokovno srečujejo pri svojem delu. Tu so mišljeni v prvi vrsti računovodsko–finančni izvedenci, odvetniki, sodniki, pa drugi

gospodarski strokovnjaki.

Zaradi svoje preglednosti in celovite obravnave bo knjiga dobrodošla tudi kot študijsko gradivo na poglobljenih študijih računovodstva, finančne forenzike in gospodarskega prava.

Doc. dr. Mojca Gornjak

Doc. dr. Branko Mayr v znanstveni monografiji Izgubljeni dobiček predstavi na 628 straneh ključne pojme in opredelitve, ki se nanašajo na definicijo, ocenjevanje, izračun izgubljenega dobička. Znanstvena monografija je razdeljena na dvanajst samostojnih poglavij.

V uvodnih poglavjih znanstvene monografije avtor opredeli obstoječa pravila znanosti in stroke ter definira navadno škodo in izgubljeni dobiček kot obliko škode ter poudari bistvene razlike med opredeljenima pojmomoma. Navadno škodo opredeli kot posledico poškodovanja ali uničenja določene stvari, ki je povezana z že uresničeni poslovnimi dogodki in škodnim dogodkom. Ocena izgubljenega dobička pa je opredeljena v Obligacijskem zakoniku kot dobiček, ki bi ga bilo utemeljeno pričakovati glede na normalen tek stvari ali glede na posebne okoliščine, ki pa zaradi oškodovalčevega dejanja ali opustitve ni bilo mogoče doseči.

Avtor je v monografiji proučil sodne odločbe, ki se nanašajo na navadno škodo in izgubljeni dobiček. Analiza je obsežna in v prvem delu zajema opredelitev navadne škode in izgubljenega dobička kot oblike škode ter razišče različne sodbe, ki obravnavajo izgubljeni dobiček in navadno škodo.

V nadaljevanju avtor nadgradi pravila znanosti in stroke ocenjevanja izgubljenega dobička tako, da predstavi cilje ocene izgubljenega dobička, cene, ki se pri izračunu uporabljajo, možne postopke ocenjevanja izgubljenega dobička ter vsebino in metode.

Avtor prikaže podlage za analiziranje izgubljenega dobička, kot je načrtovanje poslovanja, analiziranje kategorij, ki so sestavina izgubljenega dobička, analiziranje izgubljenih prihodkov in izgubljenih stroškov oziroma odhodkov. Avtor se dotakne tudi CVP analize ter prispevka za kritje, točke preloma, varne točke, vpliva obsega proizvodnje, mejnih stroškov, ABC metode ter različne vrste stroškov.

V zaključnih poglavjih predstavi podatke, ki so potrebni za oceno izgubljenega dobička, razobrestenje (diskontiranje), uporabo tehtanih povprečnih stroškov kapitala (ang. WACC) in izračun interne stopnje donosnosti (ang. IRR).

Cilj znanstvene monografije je sistematična in poglobljena analiza obstoječih metod izračuna izgubljenega dobička, identificiranje ključnih dejavnikov, ki vplivajo na izračun izgubljenega dobička, proučitev povezav med izgubljenim dobičkom in ekonomskimi vidiki, raziskati vpliv različnih dejavnikov na rezultate izračuna.

Uporabljena literatura je primerna in zajema 371 enot tako sodne prakse kot člankov in knjig s področja izračuna izgubljenega dobička.

Avtor na koncu znanstveno monografijo sklene s stvarnim kazalom, kar je dodatni prispevek, ki potrjuje znanstveno uporabnost monografije.

Znanstveni instrumentarij je uporabljen v monografiji, delo je jezikovno ustrezno, uporabljen je razumljiv slog. Argumentacija je jasna in ustrezna.

Predstavljeno delo bo olajšalo delo tako na pravnem področju (sodniki, tožilci, odvetniki) in bo osnova za delo sodnih izvedencev pri izračunih izgubljenega dobička. Delo se lahko uporabi tudi kot študijski pripomoček pri študiju forenzičnih preiskav v računovodstvu in financah.

Znanstvena monografija osvetljuje praktične aplikacije izračuna izgubljenega dobička, kot tudi izpostavlja omejitve in izzive ter ponuja smernice za izboljšanje natančnosti in uporabnosti te pomembne ekonomske metrike v poslovnem svetu. Celotno delo predstavlja relevanten vir za akademske raziskovalce, strokovnjake s področja ekonomije ter pravne in poslovne javnosti.

IZGUBLJENI DOBIČEK

Dr. Branko Mayr

LJUBLJANA 2024